

Юлія ТУРЧМАНОВИЧ

слухачка магістратури за спеціальністю
«Публічне управління та адміністрування»

(науковий керівник: д.н.держ.упр., доцент Толкованов В.В.)

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В ПРОЦЕСІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМИ

Про необхідність децентралізації влади в Україні говорять уже давно, але насправді впродовж багатьох років процес потроху рухався у зворотному напрямку – зростала централізація повноважень та ресурсів у вертикалі органів виконавчої влади. Проте така централізація не вирішувала проблем людини у конкретному селі, селищі та місті. Виконавча влада стверджувала, що це відбувалося через те, що місцеве самоврядування неспроможне було виконувати покладені на нього функції і знову частина функцій мала перебиратися на органи виконавчої влади.

Важливим етапом дослідження будь-якого явища є виокремлення спільних характеристик та властивостей об'єкту дослідження. Питання децентралізації влади та забезпечення спроможності самостійного функціонування місцевого самоврядування активно піднімається у науковій літературі. Ця тематика відображена у працях О. Василика, Ю. Ганущака, В. Дем'янишина, О. Кириленко, В. Куйбіди, А. Мельник, В. Кравченка, І. Луніної, А. Лучки, В. Опаріна, Л. Тарангул, А. Ткачука, В. Федосова, С. Юрія та ін. Особливої популярності набула тема адміністративно-територіальної реформи, поряд із активним обговоренням якої, однак, недостатньо висвітлені практичні переваги її запровадження у рамках здійснення децентралізації [2].

Актуальність теми проявляється у реформуванні територіальної організації влади. Територіальної організації влади, де місцева самоврядна громада виступає висхідним пунктом організації системи управління суспільним розвитком. Аргументом на користь проведення реформи є також те, що інтегрування України до Європейського Співтовариства ставить питання про відповідність адміністративно-територіального устрою держави європейським принципам організації управління регіональним і місцевим розвитком, розбудови місцевого самоврядування.

Метою дослідження є запозичення зарубіжного досвіду адміністративно-територіальної реформи для впровадження в органі місцевого самоврядування, пошук інноваційних підходів щодо залучення

громади до процесу реформування, напрацювання можливості співфінансування проектів з Державним фондом регіонального розвитку, опрацювати механізм залучення коштів міжнародних партнерів та неурядових організацій для підтримки впровадження реформи.

Об'єктом дослідження виступає процес адміністративно-територіальна реформа місцевого самоврядування.

Предметом дослідження являється орган місцевого самоврядування, в даному випадку Байковецька об'єднана територіальна громада.

Для того щоб зрозуміти можливу ідеологію реформи, варто оцінити нинішню ситуацію і спробувати розібратися, чому існуюча система публічного управління неефективна.

Реформування адміністративно-територіального устрою є невід'ємною складовою реформи територіальної організації влади в Україні на засадах децентралізації. Воно передбачене новою Державною стратегією регіонального розвитку до 2020 року, прийнятою у серпні 2014 року. Реальним законодавчим початком у реформуванні місцевого самоврядування можна вважати розпорядження Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2014 р. "Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні" та Закон України "Про добровільне об'єднання територіальних громад" [1].

В Україні закладені конституційні засади місцевого самоврядування, ратифікована Європейська хартія місцевого самоврядування, прийнято низку базових нормативно-правових актів, які створюють правові та фінансові основи його діяльності.

Проте від часу ухвалення Конституції України та базових для місцевого самоврядування нормативно-правових актів розвиток місцевого самоврядування фактично зупинився на рівні територіальних громад – міст обласного значення, оскільки переважна більшість територіальних громад через їх надмірну подрібненість та надзвичайно слабку фінансову базу виявилась не спроможною до виконання усіх повноважень місцевого самоврядування.

Передумовами успішного проведення реформи є:

– наявність політичної волі та консолідація політичних сил у Верховній Раді України для створення необхідної законодавчої бази. Адміністративно-територіального реформа передусім має бути наповнена економічним, а не політичним, змістом і спрямована на підвищення ефективності управління;

– наявність широкої суспільної підтримки, лише за умови якої реформа має шанс на успіх. Заручитися підтримкою громадськості можна, формуючи суспільний попит на реформу, запропонувавши прийнятну для більшості активних учасників суспільно-політичного процесу модель адміністративно-територіального устрою;

– ґрунтовне опрацювання концептуальних засад реформи та їхньої імплементації у законодавчо-нормативні документи.

Однак одразу виникало запитання: на які рівні управління мають бути передані ці повноваження та ресурси, аби вони були використані максимально ефективно? От тут і постає питання ідеології і змісту реформи децентралізації влади.

Необхідною умовою визначення адміністративного центру спроможної територіальної громади є наявність адміністративних будівель для розміщення:

– органів управління місцевого самоврядування (з урахуванням структур управління фінансами, освітою, охороною здоров'я, культурою, соціальним захистом тощо);

– органу правопорядку;

– пожежної частини;

– поліклініки, лікарні широкого профілю, пункту швидкої допомоги;

– територіального центру соціального захисту;

– центру надання адміністративних послуг, центру зайнятості, реєстрації актів цивільного стану, органу державної казначейської служби тощо [3].

Реалізація подальших кроків щодо реформування територіальних громад потребує розроблення і прийняття нормативних актів для практичної реалізації.

Необхідно також прийняти закон «Про адміністративно-територіальний устрій України», який би визначив модель адміністративно-територіального устрою України, правовий статус і види адміністративно-територіальних одиниць, повноваження органів державної влади і органів місцевого самоврядування щодо вирішення питань адміністративно-територіального устрою.

При проведенні реформи важливо використати досвід інших країн – сусідів України, що успішно здійснили адміністративно-територіальну реформу. Запозичення міжнародного досвіду завжди був та залишається пріоритетним напрямом роботи будь-якої реформи. Орієнтуючись на європейські стандарти, необхідно, перш за все, здійснити правове та інституційне забезпечення процесу реформування місцевого

самоврядування.

У результаті реформування місцевого самоврядування й децентралізації влади основою нової системи місцевого самоврядування мають стати об'єднані територіальні громади, які утворюються на добровільній основі за законодавчо визначеною процедурою з власними органами самоврядування, у тому числі виконавчими органами рад. У населених пунктах, жителі яких не отримали статусу територіальної громади, мають бути сформовані органи самоорганізації населення, які входять до системи органів місцевого самоврядування відповідної територіальної громади.

Підсумовуючи вище вказане напрошується висновок, існуюча в Україні система місцевого самоврядування не відповідає потребам суспільства, необхідність реформи є широкомасштабним. Функціонування місцевого самоврядування не спрямовано на реалізацію його головного призначення – створення та підтримка сприятливого життєвого середовища, необхідного для всебічного розвитку людини, надання мешканцям територіальних громад якісних та доступних публічних послуг на основі сталого розвитку дієздатної громади.

Кінцевим результатом реформування місцевого самоврядування буде забезпечення правової, організаційної та матеріально-фінансової автономії органів місцевого самоврядування; формування спроможних територіальних громад; чіткий розподіл повноважень між органами місцевого самоврядування різного рівня та органами місцевого самоврядування й органами державної влади; підвищення якості й доступності публічних послуг, утвердження партнерських відносини між державою та громадянами та поліпшення добробуту українських громадян.

Бібліографія:

1. Закон України “Про добровільне об'єднання територіальних громад” №157– VIII від 05 лютого 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157–19](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157–19).

2. Марчук А. Адміністративно-територіальна реформа як передумова бюджетної децентралізації /А.Марчук // Вісник ТНЕУ № 4, 2015 р.[Електронний ресурс].–
Режим доступу : [http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/2642/1/Марчук % 20А..pdf](http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/2642/1/Марчук%20А..pdf)

3. Практичний посібник з питань формування спроможних територіальних громад / “Ініціатива захисту прав та представлення інтересів місцевого самоврядування в Україні” (проект ДІАЛОГ)

Світлана ФАРІОН

слухачка магістратури за спеціальністю
«Публічне управління та адміністрування»
(науковий керівник – к.е.н., доцент, доцент кафедри
менеджменту та публічного управління Овсянюк-Бердадіна О.Ф.)

ФУНКЦІЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ

Системи управління якістю в органі державного управління — це концепція системи управління організації, яка має створювати у керівництва організації, персоналу організації та споживача впевненість у тому, що процес виконання завдання буде відповідати встановленим вимогам до її якості, із сукупністю структур і процедур, процесів і ресурсів, необхідних для виконання цілей у межах компетенції [1, с. 149].

На нашу думку, система управління якістю – це інструмент, з допомогою якого орган державної влади може покращувати свою діяльність та якість надання послуг споживачам. У більш ширшому розумінні вона формується з організаційної структури разом з системою планування, процесами діяльності, ресурсами та документацією, необхідними для досягнення поставлених завдань у сфері якості.

Функціональна структура системи управління якістю передбачає реалізацію наступних функцій: 1) загального і спеціального призначення; 2) функцій забезпечення якості; 3) функцій прийняття і реалізації управлінських рішень в сфері управління якістю; 4) функцій стратегічного, тактичного і оперативного управління якістю.

Зміст загальних функцій управління якістю проявляється в здійсненні таких класичних функцій менеджменту як: планування, організація, мотивація та контроль. Вони реалізуються на всіх рівнях управління, а також у всіх ключових процесах діяльності організації.

Функція планування передбачає визначення цілей в галузі якості та відповідних ресурсів для їхнього досягнення. Реалізація зазначеної функції пов'язана з розробленням місії організації, її політики і стратегії в галузі якості, а також особливостей їх реалізації на різних рівнях управління стосовно всіх визначених процесів. Разом з тим, планування передбачає уточнення не тільки цілей організації, але й виявлення альтернативних шляхів та визначення способів їх досягнення. Одним із